

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

próza, versek

Andassew Iván: Jártányi
Baka István: Halottak napja
Balázs Gyula: Őszi preludium
Baranyi Ferenc:
Harmadnap hajnalán
Bárdos László: Tudatlan
Bittner János: Kapcsolatok
Bodó Csiba Gizella: Nem én voltam
Csiki András: Fekete
Fetykó Judit: Októberi gondolatok
G. Ferenczy Hanna: Magány
Hoitsy Horvát Edit: Világtalan Hold
Illyés Gyula: Az igaz meghallása
Jahoda Sándor: Örökkön örökké
Juhász Ferenc: Ibolyaszemű
Jeney András : Fekete szavakkal
Kamarás Klára: Október végén
Kaskötő István: Bátyó csillaga
Kisslaki László: Angyali átverés
Köves József: Laptopok lázadása
Köves József: Úgy jött az ősz
Millei Ilona: Október, ősz
Németh Tibor: Kiszáradt gyökerek
Nógrádi Gábor: Forradalom
Péter Erika: Burok nélkül
Sárközi László: Szeretlek
Szei Ferenc: Pontatlan pontok
T. Ágoston László: Porszívó
Verzár Éva: Halál Mária balladája

gondolatok

Ady Endre: A magyar boshido
Aszalós Sándor:
Egy könyv a futballról

elfeledettek

Simon István
A költő szól
Buchenwaldi rapszódia
Csillagot láttam
Gyerekkori karácsonyeste

Nógrádi Gábor
FORRADALOM

I.
Van úgy, hogy eljönnek a forradalom órái.
A fűszeres redőnyei zuhannak,
az anya szalad rossz fia után
sírva, zsíros kenyérrrel,
s a fegyvertől alig ölelheti.
Aztán megtalálják a fiút is,
fálnak fordulva fekszik a kövön,
s a kenyérén marakodnak ebek.
Ilyenkor megölik a trafikost,
ki mosolyog, hogy volt mersze meghalni,
a plakátragasztót, ki az új törvényt cipelte,
s a szórakozott ügyvédet,
aki tejet ment venni,
mert elfelejtette, hogy béke sincs.
A lányt, ki érintetlen kéztől és időtől,
meglelik a lőszerraktár romjai alatt,
a kohász ölbe veszi,
s fehér combja hiába villanó már.
A kisfiú a játékbolt előtt követ keres,
a kirakatba dobja,
és boldogan viszi zsákmányait
gondolva már az új forradalomra.
A férfiak tépetten, mocskosan
őrséget állnak a tüzek körül,
s a költő tudja csak, hogy fáradtan
magukról énekelnek.

II.
Van úgy, hogy eljönnek a forradalom napjai.
A kertekben elássák halottaikat és kincseiket
a nyomorultak.
Csöpp, fekete asszony jajong,
s nem tudják hogyan nevezni a fiút,
Spartakusznak, Marat-nak, Leninnek,
később István lesz, mert kidől az apja
a fegyverek között.
Első nap ezer ember,
második nap kétezer halott,
harmadik nap felvezetik a kartonokra.
A tiszta faluban vasárnap van,

Könyvajánló

A
MERCATOR STÚDIO
kiadásában megjelent
e-könyvek innen is
nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!
Fetykó Judit:
Az ablakvitéz
Fetykó Judit:
Epreskert
G. Ferenczy Hanna:
A kereszt árnyékában
G. Ferenczy Hanna:
Túl a netovábbon
Kamarás Klára:
Letenyei fák
Kaskötő István:
Szamadás
Kárpáti Tibor:
Csillagzáró
Sárközi László: Csikágó
Sárközi László:
Hellén szerená
Pápay Aranka:
Örvények felett
Váradai József:
A próbára tett táltos
Verzár Éva:
Tüzet viszek...

Ajánlott Honlapok

Aurin
Fantázia, Irodalom,
Művészet
Baka István Alapítvány
BARÁTOK VERSLISTA
Irodalom. Művészet
Digitális Irodalmi
Akadémia
Hetedhéthatár
HUMANISTAmozgalom
Irodalmi Rádió
Közkinccs
Litera
Irodalmi Portál
Magyar Elektronikus
Könyvtár
Mercator Stúdió
Elektronikus Könyvkiadó

Gyönyörű terem
Már bizonyítod
Örök ködben
Óseim
Segéd munkás a kőrúton
Tanú vagyok
Tél

kortársak, mesterek

Faludy György

A lázam negyvenegy felett
Az akasztófavirágok balladája
Egy költőhöz
Farkaskutya
Ha rád gondolok...
Halálfélelem
József Attila sírjára
Óda egy görög vázához
Recski est

pesti szemle

Bächer Iván: Az utcátlan ember
Bodor Pál:
Kisebb világkrachok idején
Steklács János: Minden negyedik
magyar funkcionális analfabéta
Bársony Éva: Shakespeare nem
fekete és fehér

a harcosok dalolnak;
egy kislány ünneplőben hever kazal tövén,
s világos vérét combján szétkeni.
A vezér előtt sűrű almabor van,
s hűvös kertjében jegyzetel
valami új világot.

III.

Van úgy, hogy eljönnek a forradalom évei.

(1967)

...1967 őszén (negyvenegy éve) az ÉS versszerkesztője ezt a verset már elfogadta közlésre.

Húsz éves voltam.

A szerkesztőbizottság azonban elvetette a közlést, mert "a vers az 56-os ellenforradalomról szól"...

...írja levelében, Nográdi Gábor.

Pálnagy Balázs: Kisbocskai

Másképp látók
Papiruszportál
Táncsics Alapítvány
Tiszatáj
Vadalma
Irodalmi Portál

Munkatársaink Honlapjai

Andrassew Iván
Batta Eszter
Csiki András
Kamarás Klára
Kaskötő István
Kömlös Attila
Köves József
Nógrádi Gábor
Polgár András
T. Agoston László
Váradi József
Végh Sándor

Megjelent
Bodó Csiba Gizella
új könyve.
Bővebbet itt.

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Baranyi Ferenc HARMADNAP HAJNALÁN

Bár én e népet részegen
többször hálátlannak neveztem -
fia vagyok. S ez szégyenem
sosem lehet, csupán a vesztem.
Miatta vallatom magam
pribékeknél kegyetlenebben,
hogy összeszorított fogam
közül bűneit kisziszegjem.

S önnön fejemre olvasott
önvádjaim ha népem érik:
úgy feszülök kuszált sorok

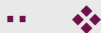
Kaskötő István Bátyó csillaga

Egy csillagot adott Bátyó... csak úgy, mint anyyi
mást, egy almát, néhány mogyorót a szokásos napi
látogatása alkalmából. Olyankor csak úgy odaintett
magához, "Hej, Pityu" s minden ceremónia nélkül a
kezembe nyomta, amit hozott. De a csillag, az más.

Bógttem, mint egy vadszamar, - az apám szokta
mondani - sem akkor, sem azóta nem tudom, hogy egy
vadszamar hogyan bóg. Mifelénk csak egy közönséges
szamar volt, annak sem hallottam soha a hangját.
Mindegy. Bógttem azon az emlékezetes estén, mikor a
húgom született, ezerkilencszázharmincöt augusztus
tizennegyedikén, amint Lajos Bátyó, akaratom ellenére, a

keresztjén - megalázva vérig -
hogya a húsonba vert szögek
az ő szívet is általüssék,
így lesz szívem szívével egy -
eggyé döfi a keserűség.

Mert én tudom, hogy ez a föld
nemes szándékok Golgotája,
hol elmaradt az összetört
remények várt feltámadása,
s a századokon át remélt
harmadnap hajnalán se hagyja
virrasztó hitem, hogy e nép
magát háromszor megtagadja.

Illyes Gyula
Az igaz meghallása

Az ifjú katona, a megölt katona,
aki a padlóreccsenésből éjszaka
még ki-kisúg: mama, mama –
ő, a gyermekarcú hős, aki lám még préselt virág
halk illatával is szólíthat (férjhezment) Mónikát,
ezt mondja, oly megtisztultan már, mint a csont:
de, édeseim, nálam éppúgy puska volt –
S a mártír, kit szobra leleplezésén
költemény biztat bosszú-feleletre:
de, kedveseim, és én
hányat kötettem föl hetente?
Holtak, óh tiszták, csontfehér szavakkal
sírotok szószékére ki-kiállva
adatok példát, úgy, föltámadásra:
ne rettentsen senkit a Szörnyű Hajnal!
De bólintson kiki, ha igazat hall.

Juhász Ferenc
Ibolyaszemű

Ibolyaszemű kishúgommal
megüzentem, hogy hazamegyek,
rendbe hozom a kerítést is,
bekötözöm a rózsafákat.
Mondják, anyám kalácsot sütött,
összeszitált egy kicsike lisztet,
zsák aljából, fiók fenekéből,
lisztes kötényét leporolta.
Az asztalra mosott terítőt tett,
bögrébe meleg kecsketejet,
fehér ingem fényesre vasaltan,
kiterítve várt az ágyon.

nagyanyámmal cipelt. Az ágyban feküdt
egész nap... és megcsókolta a fejem tetejét. Igen
furcsállottam, nem volt a csókölözés divat a mi házunkban.
Megijesztett, mint az a tény is, hogy nagyanyámnál kell
tölteni az éjszakát. Én nem szerettem az apai
nagyanyámat. Rideg, szigorú öregasszony volt, akit én
sose láttam még mosolyogni .

Fetykó Judit
Októberi gondolatok

Felnőtt több nemzedék, ki nem ismert háborút,
bombát, halált, harcteret, honnan nincs visszaút,
s nem ismerte meg a kimondhatatlan nyomort:
a nincs félelmét. Leinti, mikor azt a kort,
azt a félelmet, meg azokat az éveket,
az élő szemtanú ma is meg-megemleget.
Aki soha nem volt reménytelenül éhes,
s nagyon elborzad attól is, hogy a kés véres
mikor baromfit vágnak, hogy ő is ehessen,
– a napi kemény munka neki ismeretlen –
az vágyja a vért..., s a másik húsába vágna,
biztat: megteszi majd azt más, ő csak kivárja.
Hidegebb a hajnal, a józan tény: itt az ősz,
a fény már laposabban, kevesebbet időz.
Október vége évfordulóval közeleg,
s nincs ünnepi hangulata, tartalma elegy,
mi kavargó itthon már több, mint ötven éve;
s a mában már alig van eszmei értéke.
Magukban hordják ők: Göncz Árpád, Halda Aliz,
Pomogáts, Nagy Erzsébet, Darvas Iván, Hankiss,
Gyurkó, s mások, kikről hallgat a jelen idő,
– kik messzire szakadtak, mint akár Kaskötő;
ők, kik tudják, ma is értik az akkor lényegest;
a valós, mára történetté vált tényeket.
Az a megemlegetett pesti srác... nyugdíjas,
vagy már nem él. A történelem oly foghíjas
tudásával vissza-visszatér a gondolat,
s a jelen ünneprengő cirkusza fojtogat,
megöli, semmivé zúzza az emlékezést.
A jelen pesti sráca: tömegben, zászlóval
ordít, s annyira torzán bánik ma a szóval,
hogy elhiszi, a tömeghatásban önálló,
bár csak maga lesz egy zászlórúdon a zászló...
ma megint, és megint eszköz lett, meg kortünet.
Hová torzítjuk a tiszta, szabad ünnepet!
Rőt levélfátyol hull a Kerepesi fákról,
évfordulót, évet múltat, hallgat a máról.
Itthon, vagy messzi tájban, Sors-adta hazában,
gyógyíts, tartsd meg hited –, akár magadba zártan.

Apám leveles dohányt vágott,
eregessek bodros füstöt,
kórót, faháncsot kosárba szedett,
befűtött, hogy ne dideregjek:
hidegtől nem véd fehér papíros.
Már kora reggel a kapuba álltak,
toporogtak és köhögettek,
az eget nézték, az utca végét,
a csordás gyerekre ránevettek,
csokorba szedtek dermedt őszirózsát.
S hogy nem jöttem, dérütötteen álltak,
sóhajuk hullott csak zizegve,
fejükre sűrű zuzmót hintett
a bokrosodó őszi szél

Kamarás Klára Október végén

Most rőt avarban járok gondolatban,
az út szélén tört, haldokló virág...
Néha lecseppen fentről egy-egy vízcsepp,
sírnak a fák.... sok didergő faág.

Rohantál, ősz volt, nem tudom, mi hajtott.
Valami lázas, öldöklő vihar?
Csapzott hajad a szél arcodba fújta,
s olyan volt, mint itt ez a rőt avar.

a vendég

Pálnagy Balázs festőművész

Kérjük látogassa a művész honlapját.

próza, versek

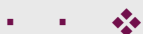
Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Köves József Úgy jött az ősz

Szada, 2008. augusztus 25.
Úgy jött az ősz, hogy észre se vettem.

Három kék szilva hullt le a kertben.
A meggyfa alatt megsárgult levél
kitárt szárnyait felkapta a szél.
A pink rózsza foszladozó szirma
ráborult a földre, mintha sirna.
Macska surrant el napot keresve,
de lassanként ránk borult az este,
a ház előtti hársfalomb alatt
búcsút intett a nyár, és elszaladt..

Verzár Éva Halál Mári balladája

A folyó megkerüli a duruzsoló malmot. Odébb sötét
foltként fenyves erdő sóhajtozik bánatában, amiért oly
messze szakadt a nagy havasoktól. Magasságok királyai
most méltánytalan helyen, sík területen őrzik a mögöttük
elterülő falut, magvaikat innen már Nemere szele sem
képes viharos köpenyén feljuttatni a közeli hegyre,
ahonnan aztán nyújtózhatnak fel az egekig, fel a fényes
mennyorszáig, ahová minden harangszókor fel-felszáll
egy-egy lélek.

Halál Mári is pontosan úgy vágyakozik, mint éjjel a
saját árnyékaikat kergető fenyőfák ágai:

- Bárcsak szóna mán az a lélekhuszár, erősen jól jőne
egy-két sírásás! Üresen áll a kamra, még a legyek sem
tanálnak benne ennivalót, sirülnek ki az ablakon azonmód,
ahogy bérepülnek. Bárcsak lenne egy kanna bor! Bárcsak
lenne egy jó kis tor! – s azzal nekiveselkedik a

Péter Erika
Burok nélkül

Tárgulhatna végre a szűkhüvelyű múlt,
eleget vajúdtunk a kísértetágyon,
a koránszült gyermek inkubátorba bújt,
vágyunk elmenekülni köldökszinórszálon.

Visszasírjuk-e még a méhbeli rendet,
hol mosolyog a hang, és anyánk szíve ver,
egykori erőnkől csak ennyire tellett?
A magzatsötétben még mécses sem dereng.

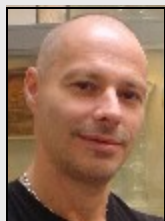
Megszületünk, lassan érhető lesz szavunk,
tudjuk, hogy kitárul a méhbezárt élet,
vírusok elleni vakcinákat kapunk,
ám ki világra jött, soha nem lesz védett.

T. Ágoston László
Porszívó

Gyurikám, a mama szemefénye megnősült. Feleségül vette Pirikémet, a Kovácsné szemefényét. Tulajdonképpen várhattak volna még azzal az esküvővel, hiszen egyiküknek se volt kialakult elképzelése a jövőjéről, csak úgy éltek bele a vakvilágba egyik bulitól a másikig. A fiú éppen árufeltöltő volt az egyik Auchan áruházban, a lány meg ugyanott a pénztárgép mellett ült.

– Hát erre aztán nem lehet családot alapítani – berzenkedett Pálné, Gyurikám örökké aggodalmaskodó édesanyja.– Hol fogtok lakni? Miből fogtok élni, ruházkodni? Hát, ha még gyerekek is lesz... Tán én foglak majd eltartani benneteket? Arra aztán ne számíts, Gyurikám! Én leveszem rólad a kezemet, mihelyt kiteszed a lábadat ebből a házból. Vége. Érted, Gyurikám? Vége. Megszűnnek a dugi ezresek. Most is, nincs egy hete, hogy megkaptad a fizetésedet, aztán szombat este már körbetáncoltál, hogy anyú...ú, legalább kétezeret adjál, fizetéskor megadom. Tudom, úgy, mint a többit. Apád meg csak nézegeti a tányérját, hogy már megint kelkáposzta főzelék van. Azt mondja, erre a konyhára az isten pénze se lenne elég.

Bittner János
KAPCSOLATOK

A kapcsolatok, éppúgy, mint a fák,
Erősödnek, nőnek és göcsörtösödnek,

Baka István
Halottak napja

Egy kisfiú siet a parkon át,
az esti szélben hintalánc vacog,
zörög a megfakult viharkabát,
az égen borbélytányér-hold inog.

Az emlékmű talapzatán, akár
angyalszárnyakból hullatott pihék,
mécsek remegnek, szürke és sivár
a kő, a park, s páncélozott az ég.

Mint oszlopról lehorgadó plakát,
nyirkos csirizszagú a félelem,
s megyek, megyek az őszi parkon át,
zsebemben gesztenyék, nyolcévesen.

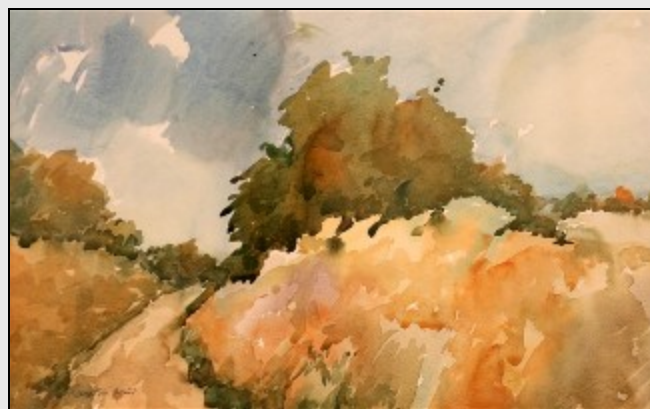
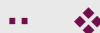
(1982)

Millei Ilona
Október, ősz

Már piros bogyók hullnak a földre,
a fák levelében rozsdaspirál,
megbarnulnak az éjjelek sorra,
s reggel a földön a fagy szalutál.

A Nap felizzik újra fehérre,
még fel-feltámad a hajnali szél,
de ébred már a jég fuvólása,
s hadrendet sorakoztat a tél.

Pálnagy Balázs: Nyírség

És néha eltörik talán egy ág,
De gyökereik soha el nem törnek,
Túlélnek a vihart, fagyot, vitát.
És reng a föld, ha egy napon kidőlnek.
A kapcsolatok, éppúgy, mint a fák,
Az új tavaszban új levelet hoznak,
És színesíti őket száz virág,
Virágjaik már messze illatoznak.
Nem lesznek mások: vesznek új ruhát,
Egymás után a színek váltakoznak.
A kapcsolatok, éppúgy, mint a fák,
Betegek lesznek egy kicsiny bogártól.
Ha féreg rágja lelked otthonát,
Vegyél példát a kerti szilvafától:
(abból a földből nőttél, mint a fák)
Ha fáj a múltad, félsz a változástól.
Akkor se gondold azt, hogy nincs tovább!

Németh Tibor
Kiszáradt gyökerek

Ahonnán én jöttem, naplegette utat jártak
szélszártított lábak, s cipelték az alkonyba szállt
zempléni szőlőkéből, hajnaltól hajlongó testük
gyöngybefolyt izzadságszagát.

Fénylettek a kapák, tenyércsiszolt akácnyélen,
mint csorbuló arcok, s ételkendők lomosságát
libegő edények kongatták, titkolva kihalt
fecsegésük némaságát.

Anyámat Bodroghoz vitte az esti fáradság,
hol lánypendelyekből kőkemény mellek furcsálták,
hogy víz húzta le a fiúk gatyáját, s bámulták
a hold fogyó pucérságát.

*

Ahonnán még jöttem, apám a Hernádban fürdött,
aztán, kenyér kellett, s oda ment, hol enyvszag szaglált,
bőrlyukasztó árák keresték, a meghajlított
tűk mátkafátyol fonalát.

Ott, görnyedt az élet a háromlábú székeken,
suszter kalapácsok kopogták szívek ritmusát,
s vakufényt csillantó dikicsek szabtak divatos
cipőnek, csizmának ruhát.

Menhelyes gyerekek, inasok, eperfát, szilvát
fosztogató gyomra várta, az egybeállt tézsták
déli mákvilágát, sóvárgón nézve a faros
kenyérkaréj esti álmát.

Míg pincében friss tej szundikált, sötétre várva,
suviksz simogatta fényre szeretők csizmáját,
és a szombatesték titkon szénába surranó
csillagokba sókolt vágját.

*

Ahová érkeztem, Miskolc és a Bükk őrizte

G. Ferenczy Hanna
MAGÁNY

Szél rázza a fákat
aranyalma a hold
alkonyi, meggypiros égen -
- Szívem, jól takarózz
álmaid szép köpenyébe,
jól takarózz be szívem.

Már hullik a harmat
és északi szél jár
tombol a hervadó réten -
- Szívem jól takarózz
álmaid szép köpenyébe,
jól takarózz be szívem.

Ez most csak az ősz még
de lesz hidegebb is
ordasok járnak az éjben -
- Szívem jól takarózz
álmaid szép köpenyébe,
jól takarózz be szívem.

Csiki András
fekete

*„...nem a fény festi a fekete színt,
karcsú sugárecsetével, nem:
fekete az anyag rejtett lelke...”
Babits M: Fekete ország*

Hiányzik a csillag az égről,
mély fekete éjszaka bömböl,
felsír, mint utolsó vétek,
az Isten –kivel egyetértetek.

Az Isten, kivel egyetértetek,
Felsír, mint utolsó vétek!

Fekete földtől mocskos a köröm,
fekete országba beletöröm,
szenedj, hisz szened a világ,
fekete könnyeket hullatok rád.

Fekete könnyeket hullatok rád,
Szenedj, hisz szened a világ!

Bolondom, fekete kórság őrijt,
Fekete tűzben a remény ég itt,
Akarom, tudom, nincs más válasz,
Fekete vizeket, hogy áraszsz.

Fekete vizeket, hogy áraszsz,
Akarom, tudom és nincs más válasz!

bombák temetését és repeszek rozsdafoltja futott le a Szinván, vérző szívünk emlékeként, a mulandóságba fojtva.

Itt, a Mester utcák sikátorai idézték a trágyadomb szagát, a koromfák gyárok hadát, a füvek füstcsókot rágtak, s mi salakos pályán rugdaltuk szét a rongylabdát.

Háborúból maradt, világlátott öregektől kaptunk betűt, ígét, a szavak becsületéhez tartást. Ők sugalltak igényt a jóra és hitet ezek értelmezéséhez.

Turáni átokban utakat kerestünk, s egymást... Százfélé szakadtunk, s talán az Uráltól hoztuk, hogy később többen az Iván Gyenyiszovicsokat, Csegevarának álmodtuk.

Így kopott bennünk a Szózat is, s a szelleme már jelszavakban kísért! Csapdában a jelenidő! Magamra hagyott a múlt, s nekem már túl drága lett, ez az újdivatú jövő!

Bodó Csiba Gizella
Nem én voltam

Mint darázs fullánkja hatolt belém a mérgezett nyíl fájdalomával egy négysoros levél. Előbb édes, arany mézet hozott, majd e négysorossal mindent ellopott az érhetetlen szigor, s a szavak ostorától hevertem letörten, szinte holtan, - nem értettem, miért nem hallotta sikolyom: az ördög nem voltam!

Megjelent:
'7-77 Hetvenhét vers c. kötetben

Kisslaki László
Angyali átverés

A mennyei kocsmá már röviddel az esti Angelus után tömve volt. Telemann befejezte a mostanság járó divatos zsolnárt, majd lecsapta a kopott harmónium tetejét. - Na, mára elég volt. Végül is ez a mennyország, vagy mi? – dűnyögte s üdvözült arccal egyhajrásra lehúzott egy korsó sört, amit valamelyik jótét lélek küldött neki. A vendégek észre sem vették, hogy a mester már rég

Andrassew Iván
Jártányi

Az öregasszony olyan lassan megy, hogy szinte nem látom a mozgását. Nekem fáj, annyira görbe. Nem lehet, hogy ne fájjon, ha valaki mélyebbre hajol járás közben, mint a dereka. És a lábai is annyira görbék, hogy folyamatosan azt képelem: egyszer csak úgy, maguktól eltörnek, mert még azt a pille, semmi súlyt se bírják, ami maradt abból az asszonyból. A botja nem nagyobb egy fakanálnál. Ha rátámaszkodik - mindig támaszkodik - szinte a kezéig süpped a hóban. Fekete parasztasszonyruhája annyira megszurkült, hogy ott, ahol már piszkos a hó, talán valaki széltől mocorgó rongydarabnak nézné, ha elesne.

Bozsa azt mondja, hogy valaha az egyik legszebb nő volt a faluban. Magas, egyenes járású, büszke asszony. Amikor férjhez ment, ingyen fotózta Maskara fényképész, hogy aztán a képét a kirakatába tehesse. "Örökre ott állhat." - ez volt a szerződésben. S úgy is volt, amíg a háború után Maskara fényképésze el nem szövetkezetesítették, ott volt a kép, majdnem méteres nagytáblán.

Bárdos László
Tudatlan

Majd csak lesz az az este. Itt leszek. E falak közt még ugyanaz a nap van. A majdani este kívül reked. Tündöklésben járok tompán, tudatlan.

De a majdani est sem éri föl a lázas hiányt, mely előtte volt itt. A csarnok falából, éleiből a boldogság helyszíne kicsapódik.

Sárközi László

Szeretlek, az első pillanattól érted sóvárgok, de tovavit sorsom: s az alkony elbúcsúzott a naptól.

abbahagyta a játékot, azért csak harsányan nótáztak tovább.

- Ácsi! – ordított el valaki a hátsó asztal felől.
- Azt húzzad, hogy felszántom a császár udvarát.

Vivaldi atya, aki eddig a harmóniumon írt valamit, dühösen felkapta a fejét a hang irányába, hogy odaszóljon valami zaftosat, jó velencei módra, de meglátta az öreg Bach mester pirospozsgás parókás fejét, amint derűsen integetett. Erre csak visszamosolygott, s a vállához emelte a hegedűt. A következő pillanatban vonójával már felriasztotta az alvó húrokat, mire azok pers¹ hogy felzokogtak.

Ekkor lépett be Corvin Mátyás, a próbaidős.

Pálnagy Balázs: Első hó

Jeney András
Fekete szavakkal

Fekete vagy fehér a pettyes leopárd?...
Van-é, ki részegen forrásvizet okád?
Áldást, mondd, oszthat-é, ki közben káromol,
S látsz-e fehér ruhát fekete szennycsomón?

Egyrészt-másrészt... mondod. S végül hova álltál?
Egyetlen folttól is feketére váltál;
Fehér szál nem marad feketébe szöve,
Fehér szív nem szorul fekete ökölbe.

Fehér koporsó sincs, csak fekete halott;
Fekete hidegben feketére fagyott,
Fekete föld várja – s fehér hó, hiába,
Fekete lesz az is: varjú repül rája.

Szavam is fekete, lásd – s fekete szájból;
Fekete holdfénye tán mégis világol,
Fekete ruhában imák hófehérek,
Fekete versekben fehér lángok égnek.

Fehéret üzennek jégfekete télnek,
Fekete havaknak, éjszakasötétnek,
Fekete farkasnak, fekete báránynak:
Fehér szívet kérnek fekete világnak.

2008. október

Kereslek; levélben, telefonon
s te sose válaszolsz; naplómban hordom
a tizenegy számjegű reményt – s morgok
ha hívlak; drága! majd rögtön pofon

vágom magam s felnyögök: arcodat
látom; nincs vers, dal, mely akár énekkel
visszaadhatná szépségét; édenkert
másnak, aki bitorol. Barátodat

becsaphatod – engedem, mert hogyan
élne szenvedély másképp s hogy érhetsz el,
ha átléped földi árnyékomat...

Hoitsy Horváth Edit
VILÁGTALAN HOLD

2002. augusztus

Végállomás.
A sínpár megszakadt...
Odább: zombékos süppedék.
Az indóház helyén - gödör.
Az árva kandeláber
szemét kiverték.
Üres peron.
Világtalan hold.
Töppedt arca:
egyedülletben
fájdalmas jelenlét.
Lakott itt tán
valaha valaki ?
Ez az a hely
hol sejtekké bomoltak
a régen-holtak.

Fekszem a síneken.
A testem még enyém –
cókmókom elveszett.

Füttyjel, fényjel.
A sínpár megremeg.
Füstszag és pernyeszag.
Súlyos gép dobaja.
Kétségtelen:
közel van a vonat.

Jön – de miért, s kinek ?
Én már eltéptem
megváltott jegyem...

Jahoda Sándor
Örökkön örökké

a
megszületettek
halálos
sebe
rajtam
testté
alvadt
fény
vagyok
földi
létem
egyetlen
mozdulat
alulról
fölfelé
s
csillagról
csillagra
táncolok
hatalmas
fekete
leplen
milliárdnyi
szétszóródott
üvegszilánk

Köves József
Ez nálunk lehetetlen
- avagy laptopok lázadása

A miniszterelnök szembe találta magát ellenfelével, a várományossal. Mindkettő zavarba jött, és elfordult, mintha hirtelen eszébe jutna, hogy másutt van dolga.

- Dögölj meg – gondolta a miniszterelnök.
- Fordulj fel – gondolta az ellenzéki vezér.

Ritkán esett meg, hogy ennyire egyetértettek. Legalább is magukban.

Szenti Ferenc Pontatlan pontok

1.
Fehér papíron
maradok
vonástalan
 2.
Hiszek egy
Istenben nem látható
csodában
 3.
Nyüsztítő puli
göndör szőrébe
gubancolódott
nevetésem
 4.
Zsákban
nagyot ugrok
bukfencet is
hányok
- Van-e
igaz abban,
amit látok

Balázs Gyula
Őszi prelúdium

Most fekete iszapba süllyednek
a szerelmes szavak,
mik egykor körberagyogták
a tavaszi lombusogást.
Túl az erdőn megvénült arcokon
keres árkokat a félhomály.
Szívünkben építi már fészket
a bent rekedt Sóhaj,
hogy lerakja tojásait.
Nemsokára kikelnek félelmeink,
s szemünkre szállnak, hogy kivájják
tekintetünkéből az Eget.

Aszalós Sándor

Egy könyv a futballról

A játék hatalma¹ című könyvet ez év május végén mutatták be, mely a „labdarúgást körülvevő világról, a legnépszerűbb sportág globalizálódásáról és a magyar futball válságáról” szól. A tanulmánykötetben hét szerző tanulmánya olvasható, melyek Krausz Tamás és Mitrovits Miklós szerkesztésében jelenhettek meg. Mitrovits Miklós nyilatkozata szerint a szerkesztőknek ezzel a könyvvel az volt a céljuk, hogy felhívják a figyelmet a kelet-európai labdarúgást a rendszerváltást követő időszakban körülvevő, tisztázatlan, áttekinthetetlen viszonyaira. A várt érdeklődés a labdarúgással foglalkozó illetve a labdarúgásból élő szakmai réteg körében jól érthető okokból elmaradt.

Krausz Tamás történész, egyetemi tanár a kötet bevezetőjében felteszi a kérdést: milyen folyamat tette a nemzeti labdarúgást - elsősorban mint sportot - globálissá, egyetemes szórakoztatóiparrá? Egyebek között erre is keresik a választ a kötetben található tanulmányok szerzői, akik elsősorban a magyar labdarúgás utóbbi húsz évét tanulmányozzák.

A kötet nyolc tanulmányból áll² és azt vizsgálják a szerzők, hogy milyen okok miatt következett be a kelet-európai és a magyar labdarúgás hanyatlása, miközben Nyugat-Európában a labdarúgás jelentős fellendülése valósult meg és eddig miért nem sikerült több, máshol jól működő modellt Magyarországon a gyakorlatba átültetni. A tanulmányok azt igyekeztek felvázolni, hogy miben is áll a nyugati előrelépés, és mi volt az oka a kelet-európai térség labdarúgásának hanyatlásának.

A könyv tulajdonképpen öt témakört jelöl meg: a magyar futball hanyatlása, melyet a globalizáció keresztül mutat meg, többek között úgy, hogy összehasonlíttja a nyugat-európai fejlődéssel és reprezentatív példákkal alá támasztva az egyre növekedő különbségeket. A magyarországi viszonyokat és felfogást a Ferencváros és az Újpest példáján keresztül vázolja, míg a nyugat-európai jelentősebb futballklubok működését és eredményességét hozza fel, mely klubok a modern globalizálódott futball képviselői lettek. A kötetben külön fejezet foglalkozik az orosz futball múltjával, hanyatlásával és újabb felemelkedésével. A két utolsó fejezetnek többek között az a mondanivalója, hogy a politika miként igyekszik a futball üzleti világában kétes szerepet betölteni, egy olyan országban, ahol a „labdarúgás megszűnőben van”. A szerző kifejti azt, hogy Puskás Ferenc temetése, a temetési ceremónia a politikai hatalom meghatározott köreinek közvetlenül tükrözte ízlésvilágát és világlátását és ez a bizonyos kör miként sajátított ki egy gyászt a saját politikai hatalma érdekében. A gyászt nem a futballstadionban kell átérezni és különösen nem egy politikai ceremónia keretén belül.

A tanulmánykötet első fejezetben a szerző³ azt vizsgálja, mik voltak a magyar és a kelet-európai labdarúgás összeomlásának alapvető okai. Véleménye szerint az egyik hamis diagnózis az volt, hogy az államszocializmus keretei között alapproblémaként a profizmus hiányát és a labdarúgás körül kialakult korrupciót jelölték meg, míg a rendszerváltás utáni „futball felkent szakértői” egyáltalán nem képesek a magyar futball válsága és összeomlás valódi okainak feltárására. Képtelenek annak felismerésére, hogy nem egyszerűen a futball, hanem vele együtt a futballkultúra is elpusztult.

A rendszerváltás, amely a globalizálódó pénztőke számára a labdarúgásban is szabad utat eredményezett, tovább mélyítette a szinte gyógyíthatatlan válságban szenvedő magyar labdarúgás katasztrofális helyzetét, elsősorban a magyar tőkehiány és a rendszerváltás során az állam kivonulása a labdarúgásból idézte elő a katasztrófát. (A magyar futballklubok tőkehiánya olyan nagy, hogy szinte alig akadt klub mely képes volt megfelelő szinten maga működtetni létesítményeit.) Ennek következménye az, miként a szerző kifejti, hogy a „labdarúgás többé nem az, ami még két évtizeddel ezelőtt is volt, a magyar labdarúgás pedig abban az értelemben nem is létezik, ahogyan ezt a játékot Angliában vagy Olaszországban játsszák, szervezik, menedzselik, finanszírozzák.” A szakmai, morális és pénzügyi válság okozta presztízsvesztés a magyar labdarúgás egészén túl, a játékosok, edzők piaci értékét is devalválta. A rendszerváltás a magyar labdarúgás szerkezetét, finanszírozási rendszerét radikális mértékben változtatta meg. Egy dolgozatában András Krisztina írja,⁴ hogy az állam felé tartóan fennálló, ki nem fizetett tartozásokra nem lehet társaságok – így futball-vállalatok - működtetését építeni, majd a továbbiakban megállapítja, hogy a magyar hivatásos labdarúgó-társaságok működése konszolidáció nélkül nem biztosítható, mely konszolidáció – a további működés feltételeit megteremtő formában – nem történt meg. A többszörösen elengedett köztartozások a morális problémák előidézésén túl nem oldották meg a működtetés problémáit. A csőd költségét tehát mindig megfizette valaki. Hol az állam azzal, hogy – nem átlagos társaságnak kezelve a futballvállalatokat – kevéssé szigorúan vagy egyáltalán nem lépett fel a közterhek behajtása esetében, esetleg el is engedi (engedte) a köztartozásokat. Mindezek kiváltották azt a jelenséget, hogy a labdarúgásban fellelhetők ellenőrizhetetlen eredetű pénzek is. Ez kihatott a sportág vállalati működésének megítélésre, arculatára, melynek következtében az üzleti lehetőségek is beszűkültek, lehetetlenné váltak, tovább fokozták mind a gazdasági, mind a sportszakmai eredménytelenséget.

A szerzők szerint az "összeomlás", a "pusztulás" ténye egyáltalán nem érthető meg a nemzetközi háttér nélkül, a tőkés piacgazdaság bevezetése nélkül. A magyar futballt az üzlet egy meghatározott történelmi

formája tette tönkre anélkül, hogy megjelent volna az üzlet egy olyan másik formája, amely magát a futballt érdemesnek tartotta volna a megmentésre. Dr. Krausz Tamás véleménye szerint - melyet egy interjú során ismerhettünk meg - Magyarországon a "profizmus" úgy működik, hogy feléli az alapokat, a vagyont, a játékost. Nincsen valóságos nemzeti tőkefelhalmozás, csak tőkefelélés, a profit elvándorol. Az olyan korlátlanul exportáló ország, mint hazánk, nem képes pótolni a kiáramló játékosvagyont, mivel az érte cserébe kapott tőke oly csekély, hogy a klubok szinten tartásához sem elegendő. A korlátlan játékoskivitelből, pontosabban a magánzsebre történő játékoseladásból kizárólag a gazdag vásárlónak származik előnye.

A futballcentrumországok szűk köre a klubokat tőkés vállalatokként működtetve monopolizálták a játékospiacot és az árakat. A kelet-európai labdarugás ezen a téren nem versenyképes, nem tudja megtartani a tehetségesebb labdarúgóit és nem képes minőségi külföldi játékosok megvételére. Magyarországon – mint a kelet-európai országokban is - az utánpótlás nevelése már szintén a világpiacon történik, ott érdemes eladni az árut (a játékosokat). Magyarországon lassan már nem üzlet az utánpótlás nevelése sem, mert a latin-amerikai és afrikai játékosok tömegei óriási konkurenciát jelentenek. Így a többségnek az angol, olasz, német, holland bajnokságok másodvonala marad, vagy a most felzárkozó országok bajnokságai mint Törökország, Ciprus, Izrael. Természetesen egy-egy kiugró tehetség azért eljut az európai labdarugást meghatározó klubok első csapatába is.

Úgy tűnik, hogy nemzeti megoldás nem létezik. A saját piac védelme, egy új protekcionizmus az EU keretein belül nem létezik. Sikeres magyar válogatott, piacképes klubunk már régóta nincs, az az abszurd helyzet állt elő, hogy magyar csapatnak - nemzetközi összefüggésben - már nem lehet szurkolni, legfeljebb egyes játékosoknak. A kötet szerzőinek a meglátása szerint a magyar futball átalakuló mechanizmusában meghatározó szerephez jutó pénzügyi menedzser rétegnek elemi érdeke a kontroll nélküli játékosáramlás. A klubok többsége az üzemeltetés alap feltételeit kizárólag játékosai eladásából tudja biztosítani, amely a magyar labdarúgó árfolyam szégyenteljes leértékelődéséhez, a játékosok kiszolgáltatottságához vezetett. Egy konkrét hazai példát a Zalaegerszegi futballcsapat működéséből említenék meg. A ZTE úgy működik, hogy a tehetségekkel való foglalkozásnak nincs helye. Ennek oka az, hogy a klub érett, szabadon igazolható, valamikor nevesebb klubnál játszó, de valamiért megtört, vagy kiszorított pályafutású játékosokat igazol több éves szerződéssel - ingyen. Ezek a játékosok a magyar középkategória színvonalát még rutinból is tudják teljesíteni. A csapatban stabil kezdők lesznek függetlenül attól, hogy jól játszanak vagy sem. Majd egy szezon után a klub eladja őket. A játékosokért befolyt bevétel annyi, mintha egy teljes szezonban teltház lenne. De ilyesmire csak akkor volna esély, ha elfogadható eredmények is lennének. Így viszont a klubnak és a klub mögött lévő és a labdarugásból élők számára nincs eredménykényszer, csak pénzügyi érdekeltség, de ezzel a módszerrel csak pénzügyi morzsákról van szó. Feltétlen megemlítésre való az, hogy a ZTE saját nevelésű egyik játékosáért - Kádár Tamás - a hírek szerint másfélmillió euró körüli pénzt fizetett az angol klub. Így lenne pénz a helyi fiatalokkal való törődéshez is, de ehhez másfajta gondolkodásra van szükség. Nem feltétlen a tőke azonnali „felélése” a megoldás.

Összegezve: a szakmai és morális válságba jutott hazai futball csak rendkívül hátrányos feltételek mellett kapcsolódhat a nemzetközi futball vérkeringésébe. A tömeges játékos-kiárusítás kényszere tovább devalválja a magyar labdarugás üzemeltetése szempontjából szerényen csörgedező pénzügyi forrásokat. A vázolt egymást erősítő ok-okozati összefüggések a válság irányába lefelé mozgó spiráleffektozshoz hasonlíthatók, amely gátját képezi a nemzetközi és magyar labdarugás színvonala közti szakadék csökkentésének. A félperifériás helyzetben vegetáló kelet-európai labdarugás számára – ahogy Mitrovits Miklós kifejti – három lehetséges út adódott a jelenlegi globalizált világában.

Az első variáció szerint újra az állam lesz a futball fővédnöke. Erre tett sikertelen kísérlet Magyarországon 1998 és 2002 között a kormány, melynek célja inkább a politikai haszonszerzés volt, de természetesen ez is csődöt mondott.

A másik útnak a teljes privatizáció ígérkezett, végül egy vegyes rendszer. Az utóbbinak két változata létezik, az „utolérés tőke nélkül”, ami Magyarországra jellemző, a másik vegyes rendszer az „utolérés tőkével” mely ma leginkább az orosz labdarugásra igaz. Oroszországban Putyin elnök a futballt is növekedési pályára állította az olaj- és gázüzlet bázisán. A magántőke erőteljesen megindult a multinacionális futballbiznisz irányába. De még nem az orosz nemzeti futball állt helyre, hanem néhány orosz klub is csatlakozott az új, nemzetközi futball-szórakoztatóipar transznacionális cégei közé.

Magyar labdarugás számára milyen megoldás lehetne a legmegfelelőbb, a legsikeresebb?

A magyar piac mérete nem képes üzletileg eltartani a futballtársaságokat, futballvállalkozásokat, ezért Krausz Tamás szerint regionális szuper csapatokra lenne szükség, melyek hasonlóan a nagy nyugat-európai klubokhoz, ezek a szuper csapatok is labdarúgó-vállalatok, ehhez az egyetlen út vezet: a fúzió. Budapest két-három megaklubot tudna eltartani, országszerte nyolc-tíz regionális központnak lenne nagyobb stadionja. A tőke globális jellege a kis nemzetek labdarugásától globális válaszokat kíván meg. A tőkekoncentráció már olyan méreteket öltött, amely kisnemzeti keretek között már értelmezhetetlen. A kelet-európai térségben a piac méretének növelése érdekében érdemes lenne átgondolni egy Közép-Kelet-Európa Liga létrehozását, mely regionális versenyrendszere által megnövelhetné a piaci potenciált.

Véleményem szerint erre kiváló példa a magyar jégkorongsport, mely megoldást a magyar és a térség labdarugásában is ideje lenne bevezetni. Tovább gondolva Krausz Tamás elképzelését, megoldás a jégkorong példa alapján az lehetne, hogy a kelet-európai térség országai közösen működtetik a Közép-Kelet-Európa Ligát – esetleg első és másod osztály megszervezésével - melyben országonként 2-3 „szuper csapat” venne részt. Természetesen működne egy „nemzeti” bajnokság is, magyar viszonylatban nyolc - tíz csapattal és egy másodosztályú fél-profi liga is, szintén nyolc - tíz csapat részvételével, de továbbra is működhetnek különféle

alacsonyabb szintű területi bajnokságok, de ezek márcsak amatőr szinten szervezett formában működnének. A nemzeti bajnokság tétje a kelet-európai regionális liga másod osztályába való feljutás.

A végzetes leszakadás helyett csak így várható felzárkózás, különben a magyar labdarúgás menthetetlenül belesüllyed a teljes amatőrizmusba, másképpen fogalmazva, végképpen megszűnik.

A könyv bevezetőjében feltett kérdésre válaszolva, ideje lenne, ha a józan észre hallgatnánk - végre.

1./A játék hatalma - Futball-Pénz-Politika - L'Harmattan Kiadó és az ELTE-BTK Kelet-Európa Története Tanszék.
Szerkesztette: Krausz Tamás - Mitrovits Miklós

2./- A magyar foci szétglobalizálása

- A játékon túl... a foci forradalma, és a globalizáció
- A labdarúgóklubok stratégiái
- A Ferencváros üzleti története a rendszerváltástól napjainkig.
- Újpesti labdarúgás 1990-2007 avagy apró tartós siker a magyar futballvilágban? .
- Az orosz foci múltja és jelene
- A megbocsátás, (Puskás Öcsi huszonöt év után hazai pályán)
- Futball = Politika és üzlet? Puskás Ferenc halálára

3./Dr. Krausz Tamás: A magyar foci szétglobalizálása

4./András Krisztina: Üzleti elemek a sportban, a labdarúgás példáján - Ph.D. értekezés 2003

5./Ausztria, Csehország, Szlovákia, Szlovénia, Horvátország, Szerbia, Románia és Magyarország

elfeledettek

Szerkesztő: Fetykó Judit

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül, az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevéssé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn. Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Dr. Bárdos László
irodalomtörténész

Simon István

1926-1975

ŐSEIM

Az én őseim nem voltak nagyok,
és hírt vagy nevet se hagytak hátra.
Csöndes parasztok voltak, és már
régen-régen elpihentek.

Utat nekem egy se készített,
hogy a nyomokat bejárhatnám;
emlékük is alig találok,
csak kint a lankás temetőben.

Mégis büszke vagyok az ősök,
porladt őseim emlékére, —
itt buktak ők el horpadt mellel,
megfáradt szívű magyarokként.

S én: vézna, kékszemű utódjuk,

TANÚ VAGYOK

A borfoltos korcsmai asztal,
ahová hajdanán a kést
bökték szilajon, most rajta
készítik a számvetést.

Nem bor folyik itt: vita —
(egy percre a szemem előtt
a történelem vihara
látszik) — a komoly tervezők

mérik ki a jövőjüket,
kik pár éve a herceg úr
cselédei voltak, süket
életükkel, jogtalanul.

Most, mint parázs szalmaszál

mintha egy nyakig töltött korsót
hajtogatnék, őket dalolva,
míg én is közémük nem hullok.

(1943)

•• ❖
TÉL...

A vályun szomjasan áll az ökör,
orrából pára csap az alkonyatba.

Sikolt a karikán a vödör,
s a béres búsan ajkát harapja.

Az ágon pihés hópamat lapul,
az eresz már szinte a földig ér.

A tetőn szelek vágatnak vadul,
s a tájon halkán orgonál a tél.

(1944)

• • ❖

Pálnagy Balázs: Oszi napsütés

BUCHENWALDI RAPSZÓDIA

A drótkerítés kidőlt, a ravasz áram
nem kering benn: mint az élet a halálban
úgy megsemmisült; s mint szétugró atomok,
eltűntek a házak, kaszárnyák, barakok.
Fű nőtt a főtéren, csak gaz és halomba
borított kövek állnak, amiket a bomba,
az ekrazit parancsolt elmúlásba.
A pusztulás s a pusztítás iszonyú merev váza.

Téboly kísérget, míg keringek a láger
romjain, a huszadik-századbeli Babel

fellobban a szó mindenütt
a szájakon és körbe jár,
saját múltjukat égetik.

Kenyér kell, új ruha, cipő,
szabadság, pufók gyermek és
neki a gondtalan jövő,
ez a közös megegyezés.

Tanú vagyok, hogy itten új
világ lesz. Az öreg kezek
írják: a falu népe, lásd,
a jövőre szövetkezett.

(1949)

• ❖

ÉLETRAJZ

ÖRÖK KÖRBEN

Benjámín Lászlónak és Csanádi Imrének

1

A katonaköltő ha könyökölve
tágas mezőn, őszi harmat után
a lőportáskán vagy puskatusán
verselt, hogy kedvét s bánatát kiöntse,

óh, elgondolom most, milyen nagy körre
cikázott ki a gondolat agyán
az elsőhajtott szóra, hogy: hazám,
amely soké volt, soknyelvű nép földje;

s a szabadság ott bizony nem volt szólam,
hol ő írta le, hogy oszmán, Nyugat:
fél Európa feszült egy-egy szóban —

s nézte társait, kelnek, riadó van,
s pirosan villanó csizmájukat,
ahogy nyomot hágy a süppedő hóban.

2

És kezdődött később minden előlről.
Kirájzolódott az új kör? Lehet;
nagy elmék vonták és élesedett,
s mit határolt már ez a szűkülő kör,

mindegy honnan, csárdából, harcmezőről?
A mélyből tápázkodó nemzetet,
s hangjában, hogy oly hősin elveszett,
a pokoli malom zokogva öröl.

A nemzet már a szóban amit dajkált,
az volt, hogy legyen végre majd szabad,

emlékein. Mert itt akarta a gazság,
hogy csupacsont emberek a testükkel kirakják,
s emeljék fel a gyilkos barbár hatalmát.
Áll még a kőpad, nyirkosan tátognak a kamrák,
a kemencék, hol eltűntek, a légbe zúdulva ki,
harminchárom nemzet megkínzott fiai.

Ez is emberi mű! A múzeum teli
szomorú emlékekkel. Hull a novemberi
nehéz köd az ablakokra, mint szívemre
eszméletem keserű gyötrelme.
Nézek az emberbőrökből készült tárgyakra:
lámpaernyőre, mappára, s gyomrom rángva
készül, hogy kimondja a homo sapiens felett
a tudatom mélyén rejlő igaz ítéletet.

Nagy végletek kora! Nem mernék nézni rátok,
Goethe, Schiller és Liszt, bár majdnem oda látok
házaitokra, melyekben az őszi délelőtt
kortyolgattam a szépséget, a fenséges erőt.
Itt áll hozzátok közel e rémes pokol,
hol vértől nőtt a fű, ágaskodó bokor.
Hol a létről bölcselkedett, álmodozott Faust,
igazak vére festette a döngő puskatust.

S itt csillog még a ködben e néhány kilométer
hosszú vasút, amelyre tízezzrel
borultak le a holtak, míg felépült.
Ó, vele mi kezdődött, mi is készült?
Mert harccal, összeharapott daccal ők,
ha lerogyva is, kezdték ácsolni a jövőt.
S hogy az út, amelyen mi megyünk, mért nagy út,
kiáltsátok világgá, tiszták, megkínzott vértanúk.

Kiáltsátok fülembé is, hogy sohase feledjem!
S míg e látvány után kényelmes étteremben
merengek a hús fölött s nem tudnék enni sem,
emeljétek fel újra elszomorult szívem.
Bár hallom, még zúg a buchenwaldi erdő,
s e modern pokol ezernyi rémsége is kísért,
én hiszek benned mégis, világot teremtő,
porból tápáskodó, igaz emberiség.

(1953)

A KÖLTŐ SZÓL

Hová szálltál, lelkemből szakadt versem?
Híred se hallom s visszhangod alig.
Pedig beléd szerelmet kevertem,
s haragom fényes fűrészfogait.

A legendában Ádámot az Isten
sárból gyúrta — én kész vagyok szavakból téged,
s hogy az anyagból létre melegítsen:
a lelkemet osztottam meg teérted.

és benne bújkált a világszabadság,

mert ha külön mind szabad (isteni
szikra volt akkor ez a gondolat),
meg tudjuk végre közelíteni.

3

És szembenézett már, alig félszázad
múlva, egymással töltőtoll s szurony;
„te az apámat, én meg fölszurom
burzsujodat!” — sziszegeti kávéházak

s cselédház mélyén a költő, és láttat
egészen puszta tényeket, finom
szivart a szájban, bundát az uron,
míg a kuglizó, éhes szegény fázhat.

A kör, fényével, így zsugorodott már
a lényegre, s addig feszült a szó, míg
a megvallatottak vérző husa,

az egy-igazság nem látszott: az osztály
és élesedve a kör fókusza
hatolt tovább már nem oszthatóig.

4

Talán bűnöm, úgy fáj, hogy az utókort
már nem látják, s nem nekik pályabér
a lankadatlan harcért, s fáj a vér
szent nyomukon, mit kirajzol a hó most,

mikor a lenyesett napraforgó-sort
érintve éppen kék dombjára ér
a nap, ez a púpjába visszafólt
vörösen izzó lámpabél —

s még ők biztatnak engem, kör a körben,
szorítva helyemre, hogy értsem: könnyen
ma sem buggyan föl a szép szó, mikor

a pontot, ezt az önmagába terjedt
világot kell, hogy segítse, az embert,
kilépni legvégső béklyóiból.

(1962)

GYEREKKORI KARÁCSONYESTE

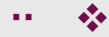
Hirtelen milyen tág teret nyitott
óriási ereje a fagynak.

A jeges mezőn szinte tériszonyt
érezve csak gubbadnak a varjak.

Meredeznek a reggel még komor
hegyek fái is talpig zuzmarásan.

Élő kiáltásodat ezért vágyom —
mert mi a költő pusztán-egyedül?
Hosszú sötétben vakká lesz a látó,
örök csöndben a fül megszicketül.

(1955)

GYÖNYÖRŰ TERHEM

Emlékeim kutatom — semmi,
vagyis minden... Most mit tegyek?
Kezdem már magam zsebelni,
ahogy a villamosjegyek
gyűrt garmadájából zavartan
az érvényeset keresem,
vagy a pénzem, mit megmutattam
s már kötve hiszik el nekem.

Pedig volt! Belekötötte
anyám — talán egy kiflire —
reggel a zsebkendőcsücsökbe,
de nem érdekelt semmi se,
füttyentve jó magasra dobtam
s föld nyelte el a szép garast;
ne is kérjétek tőlem mostan —
honnan tenném le újra azt?

Mondom, apáim földje nyelte
el, amelyből vétettem én,
s nem is bántam, mert illó helyre
esett, hogy nemcsak enyém;
mi szegényekre mindig rávall,
ha van neki egyszer, fizet:
a nagylelkűek gesztusával
odaadtam mindenkinek.

Keresem is azóta köztük
reménnyel a kincsem, hitem,
s olykor úgy érzem, széna közt tűt,
de kazlastul is elviszem
vállaimon oda, mihaszna
kedvem amiről énekelt,
s meg-megroggyanva is alatta,
önzetlen viszek szép tehert.

Gyönyörű terhem: sorsom, emlék
és hitem — mintha földutak
gödrein magánosan mennék —
annyi nyomot csak fölmutat,
mint kihajló bokor ága
a csüngő szénaszálakat,
az örök gereblye fogába
ami mindenhol fönnakad...

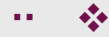
(1959)

A ház asztalán fölragyog a bor;
fenyők zúgnak a harangkondulásban.

S az erdei mélyutakra szorul
a hófúvás; a szomszéd faluból hát
toronyiránt jön a plébános úr
imbolyogva karácsonyra hozzánk.

A havas fényben látni még, ahogy
némán fölnéz az úti feszületre,
hol szegként lógnak már a jégcsapok,
mielőtt a fiú megszületne.

(1958)

CSILLAGOT LÁTTAM

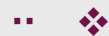
Csillagot láttam a szemedben —
egy könnyecsepp volt kibuggyanóban,
még rá is csodálkoztam hosszan,
és fájdalmasan megszerettem,
mert én okoztam.

Mert az életem annyi botlás,
és mennyi álmom a romhalmaz;
a könnyed kellett, amíg hallgatsz,
egy tiszta csillag, hogy azon láss
és légy irgalmas.

Kis csepp, a harmaté ha ennyi,
ám benne fájdalmad a tenger,
mégis túrted, hogy hideg szemmel
ne ítéld azt, akit szeretni
akarsz, mert ember.

S éreztem, megszorítva formás
kezedet — mellyel letörölted —
hogy oly kapocs rajta könnyed,
mint ami kicsi hegyi forrást
óceánokkal összeköthet.

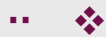
(1966)

MÁR BIZONYÍTOD

Már bizonyítod is előttem,
mit rég kezdtem gyanítani,
hogy nem a sárkánygyík, ami
legyőzhetetlen.

Mindig kinől a hétkar-hétfej
és bámulhatom csak, ahogy
nap-nap után megtámadod
ronggyal, kefékkel.

SEGÉDMUNKÁS A KÖRÚTON

Se tarisznya a vállról, se
pipa a szájból nem lóg le,
se menetközben, sem sehogy;
nem visel csizmát, kalpagot.

Hogy mégis-mégis, istenem,
ezer között fölismerem?
Látom: nem áll, mint rendesen,
a két válla vízszintesen.

Úgy lép, mintha a flaszteron
talpa után maradna nyom;
leszegett fejét vezet
pipa, a képzeletbeli.

Mint a szántáson, legelőn,
valami itt is vele jön:
mellette fut, ebként üget
a jeszenyini réműlet.

(1974)

Ezen a hulló-tipró munkán
átlendülsz mégis könnyedén,
így azt sugallva felém,
hogya nem tudnám:

győzni is könnyebb a halálon
annak, aki már mindenés;
sejtem is, értem mit tehetsz
még a világon.

Utat törhet aknás jövőmbe,
sárkányölőm, a te kezed,
míg a porszívót vezeted
el-eltűnődve,

s létem megszenteli, ha szórja
mázás bögréből a vizet
az asztalon szétterített
vasalnivelóra.

(1970)

▪ **A veresek SIMON ISTVÁN:**
Gyönyörű terhem
című kötetéből valók:
Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1976.

Az alanti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos, Keszthelyi Zoltán,
Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József, Gellért Oszkár, Marconnay Tibor

gondolatok

Szerkesztő: Aszalós Sándor

ADY ENDRE A MAGYAR BOSHIDO

– Levél a külföldre –

... A kaszinók, a mi kaszinóink? Erről is sokat beszélgettünk, ugy-e, kedves barátom? Csöndes, szép napokon, ott a tenger mellett, míg a szezon nem uszította rá szépséges Nizzánkra az előkelő világcsavargók raját. Ugy-e tudja, hogy mi a Boshido? A japáni gavallér-morál kódexe. Híres ópus, híres mű, nagy könyv. Van nekünk is ilyen Boshidónk. Magyar Boshidó. Kodifikálva nincs még. Majd arra is rákerül a sor. De vannak kúriái. A magyar Boshidó kúriái. Ime ezek a kaszinók, a mi kaszinóink, kedves barátom, provánszi poétám. Tudja: mi most az új magyar föllendülés korában élünk itt, Hunniában. Csupa nemes csapongás a nemzeti lélek. Ma már a rokonainkat is megválogatjuk. Még nemrégén megtette a török. Sőt halászgató, jégtörő osztyák atyafiainkat sem vetettük meg. Ma már ez nem így van. Az elmosott nációk közül nem vállaljuk csak a dicsőséges szumírt. Az élők közül, néhány hónap óta, kegyesen akceptáljuk a japánit. Pláne mióta híre jött, hogy a fölséges mikádó máról-holnapra, egy kicsi tollvonással eltörülte az egész japáni társadalmi evolúciót, a szocialista pártot, a sajtót. Na, ezek

okvetlenül rokonaink!... Igaz, hogy Japán harminc év alatt eltanulta a nyugati kultúra minden technikáját. Hogy ott már magas kultúrélet ébredsz. Na, de mi csak azt követjük, ami nekünk tetszik... A magyar kaszinók... Oh, azok nagyszerű intéciók. És nagyszerű elme gondolta ki őket. Olyan elme, melyre büszke volna az önök nagy nációja is, kedves barátom. Összeseregeltetni a magyar társadalom-embrió erőit. Nemzeti intelligenciát teremteni. Módot adni az előretörtetésre ez eszméssel nehezen barátkozó nemzetnek. Kigyógyítani, ha lehet, örökölt, keleti ideafóbiájából a magyar embert. Vérbe vinni a könyv, a nyomtatott betű imadását. Istápolni a művészetet, lelkesedésre, magas repülésre szoktatni a lelkeket. Ellátni eszméssel az egész nemzeti életet. Nemes szórakozást adni... És nem is lehet mindezt elsorolni. Fölséges célok egyig. És most ön azt gondolja, hogy ezek a nemzetvezető, nemes szervek ilyen ragyogó program-piedesztálon sokat, nagyon sokat beszéltek magukról?... Úgy van: sokat. Ime tegnap is iszonyú drámában, vérben kipusztult egy család. Férj és feleség. A magyar Boshidó rájuk parancsolta a harakirit, miként a japáni Boshidó szokta. Eddig éltek messze a városi zajtól, munkában, értelemben, becsületben, komolyságban és szeretetben. Egy kis pénzük is volt, Följöttek a magyar élet fókuszába, Budapestre. A férfi szerepre vágyott, tágasabb életre, több élettartalomra. Hol és miként keresse ezt, ha nem ott, hol az erők és eszmék iskolája van, s honnan az erők és az eszmék áradnak a nemzeti társadalomba: a kaszinóban. És otthagya a becsületes, munkás, értelmes múlt minden gyümölcsét. Ott, a kaszinóban. Elvesztette a pénzét, a hitét, az ambícióját, a családi tűzhelyét, a felesége életét, az idegrendszerét. Végül megcsinálta a harakirit, miként a magyar Boshidó kívánja. Havas Ágostonnak hívták a szegényt. És most, kedves barátom, újra beszélnek a kaszinóról, a mi kaszinóinkról. Ilyenkor mindig sokat beszélnek. Ilyenek a mi kaszinóink társadalmi chef d'oeuvre-jei az örökös nagy munkán kívül, mellyel az újabb és újabb társadalmi kasztokat fabrikálják. A többi, a színházi heccok, a lovagias komédiák, a politikai katilináriák s egyebek: már ráadások csak. Mindezt nem beszéltem el akkoriban mind, a Palais-Jetée-vel szemben, a parton, a padon, a ragyogó nap alatt, a derűs csöndességben, mikor beszéltem önnel, kedves barátom, a mi életünkről, a mi magyar életünkről, mely az ön provánszi lelkét érthetetlen módon, nagyon érdekelte... Most itt választások vannak. És százszorozottan fakad fel mindaz a mérges genny, melynek íme szomorú csúnyaságát keserves szívvel megmutattam egy olyan kaszinói esettel, mely olyan gyakori itt, mint a véres, de hősi önfeláldozás egyoldalú, új rokonainknál a fölkelő nap országában. A magyar Boshidó szelleme lebeg most a mi országunk fölött. A magyar Boshidóé, mely nincs kodifikálva, de kötelező. Senki se csinálja azt, amihez ért. Ne legyen az a társadalmi értékmérő, ami kipróbált erejű, biztos kultúrájú országokban szokott lenni. Arra bízunk a cselekvést, aki legjobban tud kiabálni. Az legyen magyar gavallér, akinek – mi sűrű eset – menekülve idegen egek alá, a konyhalegénységig is sokat kell majd tanulnia. Próbáljuk megcsalni a munkát lázas semmittevéssel, szemfényvesztéssel és üres pöfékeléssel. A pénzt ne úgy tekintsük, mint becsületes kamatát az egyéni verejtekezésnek, de valaminek, amit ravaszul ki kell húzni a más zsebéből s ami esetleg bálvány, különösen a címes uraknál, de egyébként is az, mert lehet vele címeket venni, mely egyébként legszomorúbb cégére egy rettenetesen antidemokratikus nyavalyának. Az érdektelenséget ki kell csúfolni. Játszani kell a siralmas nemzeti hiúság s még siralmasabb nemzeti instruálatlanság hangszerein. Üvöltve üdvözölni a sikert, ha gonosz, észre sem venni, ha igaz... Ime néhány princípiuma a magyar Boshidónak. És még van egy sereg... A siker, a siker... Hát választanak itt most, kedves barátom. A kártyaasztalok génuszai kiröppentek egy nagy, országos makaótúrra. A magyar Boshidó erkölcsi ficánkoló erőben tombolnak. S a kaszinókban, a magyar társadalom e nemzetvezető, nemes szerveiben ideges nyugtalanság honol. Milyen lesz a kaszinók Magyarországa, elsülnek-e a Boshidó-puskák, fognak-e aratni a pompás ármányok... És mindezek alatt, ott lent, hova a kaszinók ablakaiból nem lehet látni s nem szokás, legfeljebb voks-horgászás céljából, nézni: ott vergődnek a milliók tömegei. Lesz-e erejük ezeknek a páriáknak valamikor fölemelkedni? És a fehér holló számú becsületes törekvések ki tudják-e végre kezdeni a magyar Boshidót? Ne kérdezze, kedves barátom, mert nagyon szomorú volna a válasz... És ki tudja, mit akarnak a magyar Boshidó kúriáin?...

Budapesti Napló 1905. január 3.

Óda egy görög vázához

John Keats emlékének

Ó kék egünk emléke, régi kancsó,
 hogy vársz a vén üveg mögött reám -
 s a kancsón karját csípőjére hajtó
 ébenfaajkú, ógörög leány,
 leány, kinek szilaj kordaxot táncolt
 az útkereszten álló szöke Vénusz,
 nézd: homlokunk már sárga elefántcsont,
 mert ráinklehelt a sápadt Nazarénus,
 markunkban meddő táncot jár a véső,
 s fakó egünkön nem maradt remény:
 menyasszonyom, köszöntlek máma, késő
 s hanyatló korból árva vőlegény.

Köszöntlek, vázám, porladt rózsacsokrok
 öledben őrzött régi mámorát,
 és domborművedet: akantuszbokrok
 alján a nőket, kik Számosz borát
 itták, s szerettek, könny s fajtéboly nélkül,
 és felköszöntöm őt is, az eget,
 amely, lágy baldachín, rezegve kékült
 a békességes tengerek felett,
 és a hetéra-mellét, mely a szájnak
 oly bársonylág s a szemnek oly kemény:
 ma érted jöttem, asszonyom, kifáradt,
 s hanyatló korból árva vőlegény.

Köszöntlek máma, ógörög szobrászok,
 kik vak formában lényeket kutattak,
 Myronok és Glykonok és Szkopászok,
 s te, Phidász, ki egykor megmutattad
 Szaturnusznak, hogy kellett volna szebben
 embert alkotni - nézd, hogy gázolunk
 porban, rút korban, részvétlen nyomorban,
 és másolunk, csak egyre másolunk, -
 művészek, ki e barna szennyben, élve
 is holtak vagyunk már a földtekén:
 görög lány, mért hagytad, hogy elvetélve
 szülessék későn, árva vőlegény?

Mert száműzöttnek jöttem én e korba
 hideg maradt számomra s idegen
 az ágyúszó s a Cézárok vérszomja,
 vak jelszavak, vert tömeg, ridegen
 öldöklő pénz, tank; szónokok, akik

József Attila sírjára

Nem hívlak már. Jól tetted így, Attila:
 kamasz szemed s kis, fonnyadt bajuszod
 hadd pihenjen örökre itt a lila

domboldalon s szétroncsolt, lecsukott
 szembogarad ne nézze többé fájón,
 mint járnak úri fogatok lucsok

úton s a pernye mint esőz a gyáron,
 és hogy lesz végül másé az öröm:
 jaj, különös nép lakozik e tájon,

a kisbírónak előre köszön,
 s kész dáridón urát hogy felköszöntse,
 hol löre-borba fúl az ős közöny, -

hiába volt a versek vér-özönje,
 jobb már testednek, hogy így rohad,
 e kornál nem durvább a föld göröngye,

s nem volt keményebb a tehervonat
 vaskereke Babits Mihály szívénel.
 Mert görcs, bolond görcs lett a gondolat

e vak városban, mely reszketve, él még,
 s új vezér felé görbed már a háta,
 s gyáván lapul dunyhái közt, ha éjfél

után az örület csapatja járja,
 s tudatlan, bérelt, fokosos bitangok
 garázdálkodnak szerteszét s a gyáva

polgár lapul. Fúhattál riadót
 undornak, félelemnek és közönynek,
 becsapott, hogy ne sírj, a kiadód,

mindig azt mondta: kétszer annyi könyvet
 adott el, mint amennyit eladott,
 s te, hogy megtudtad, nem tudtad a könnyet

elfojtani, - mert nem volt olvasód,
 nem kellettél! Itt Rachmanóva kellett,
 pimasz könyvek és szemét darabok

kellettek nekünk, amíg a lehellet

a meszesgödröt imádták, galád
s akasztófás apostolok; Dercsinszik,
Kolcsákok, Feyek, Röhmök és Gogák
és végül Lázár, nagy kereszttel hátán,
ki gyáván szolgált s balgán lázadott, -
kétezeredéves hellén lány a vázán,
bocsásd meg nékem ezt a századot.

Mert esküszöm, hogy nem volt benne részem,
bár torkig ittam minden undorát,
szegénység ült nyakamba zsáknehézen,
s nem kóstoltam az árulók borát,
írókat láttam fenn a forma tornyán,
kik nem tudták, hogy lenn mi a nyomor,
s ha szégyenemtől bíbor volt az orcám,
hallgatnom kellett némán, mert e kor
gyilokkal és hamis törvénnyel fojtott;
görög leány! hadd üljek még veled
csikorgó foggal s várjak, míg egy omló
gránát szétzúzza drága melledet.

- Mert hallod: csendes éjjeken, hogy rázzák
a barbár ágyúk már a levegőt?
Tartsd, tartsd, amíg tudod, a görög vázát,
s hímezz rajzából drága lepedőt
haló porodnak - mert, ki tudja, holnap,
ha lesz is fejünk, lesz-e logikánk,
s az új bárdok, ki tudja, mit hazudnak
a sír felett, hol elrohadt a szánk,
s ki tudja, hogy nem jó-e majd a végső
tűzvész, mindent vak füstté perzselő?
Menyasszonyom! öllek máma, késő
s hanyatló korból árva verselő.

• • ❖

ÉLETRAJZ

Recski est

Leoltották a villanyt. A többség alszik. Gyertek
a szalmazsákra, Dosztál, Vér, Nyeste, Berzsenyi,
Sipos, Györgyey, Egri, B. Rácz, Földváry, Csendes,
Gábori, Garamvölgyi! Lehet-e kezdeni?

Magas kémények mellett ül így egy raj kísértet.
Jó, hogy szellemet nem mi idézünk egyedül:
Görgey a Monte Christót mondja ott éjről-éjre,
és Czebe húsz árnyéknak a Toscából fütyül.

Mit kívántok? Plátóról, Erazmusról beszéljek?
Einsteinről szóljon Nyeste? Plótinosz istenét
mutassam be, az Egyet? Melyik tudja betéve
Jónás könyvét? A Toldit? Mindegy, hogy ki beszél.

tüdődből lassan kifogyott s a póz,
a drága, a csibészes, mit, mint gyermek

hordtál, lehullt és agyonkínzott
fejeden az örület vert tanyát.
Mert mostohaapád űzött, a konok

vén Államgép - de szerető anyád
is volt, a Haza, és talán ezért
nem volt otthonod s bútoros szobák

közt csavarogtál, havi hetvenért,
és kávéházak füstös páholyában
ültél, kit senki nem hí és nem ért.

S most, hogy elmentél, s mint golyót a fában
hagytad szivünkben minden szavadat,
s oly messze vagy már, túlhan, a halálban,

hogy bennünk csak a borzalom maradt,
meg Németh Andor sebzett, kék szeme,
és sírunk, páran, európaiak

a sok turáni közt e fekete
földön... Aludj hát. Aludj: víz meg ég
nem volt még soha lágyabb, kékebb, mint e

bús délután. Aludj a holt vidék
ölen, hol nincs már híre Dózsa Györgynek.
Aludj, mint Vörösmarty és Vitéz!

Aludj, mert jobb nem élni itt e földek
között, hol fáradt zsellér izzad nyáron
s a téli szél tört ablakokon zörget,

hol szolgálknak már nyakkendő a járom,
s ahol sváb szolgabírást hoz az út
ki csizmában hág sírodra s fejfádról

lelopja majd a vérszín koszorút.

• • ❖

Mindegy! S nem baj, hogy ülve is majdnem összeestek:
kezdjük, s mindjárt erőre kapunk az esteli
agytornától. A szellem megmozdítja a testet:
Európa hány ezer év óta keresi

e titkot! Plátót mondjam? Csuklóm, térdem elvászott,
üres léggömb a gyomrom; oly jó, hogy veletek
vagyok, akik segítetek, védtek s jobban vigyáztok
reám, mint magatokra. Egy egész keveset

tudok most én is adni. S szerelmemet, mely nappal
- csepp csepp után, éreztem - kicsordult s összegyűlt
bennem. Estére tartály vagyok, amely megpattan,
ha tartalmát nem osztom most észrevétlenül

szét köztetek. S mit mondjak néktek a Lakomáról?
Könnyű a dolgom, mert hány rejtett forrás fakad
ilyenkor az emberben! Kedvem fáklyája lángol;
levetkezett kígyóbőr mélyen gégém alatt

a testem. Ez volnék én? Eldobtam minden terhet,
s nehezebb lettem. Milyen reális és tömör
az immateriális! A világ transzcendensebb,
semhogy képzeltem volna. S az érzéki gyönyör

itt vibrál a fejemben. Ki nem érti a leckét?
Boldogság, hogy így élek vagy halok köztetek.
Egyszerre lett itt kínzóbb s gyönyörűbb a mindenség.
Megérte a tanulság? Avagy nem érte meg?

(Recsk, 1951)

• • • ❖

A lázam negyvenegy felett

A lázam negyvenegy felett.
Míg láttam, testem hullaszín
volt. Most ködös. Szívem vadul
játsszik bordáim húrjain.

Ha ez a gyógyszer sem segít,
nem érem meg a holnapot.
De annyira még nem szeretsz,
hogy féltselek, ha meghalok.

Mert jobb neked, ha most megyek,
mint tíz év múlva. Te vagy itt?
Ajkamhoz ér egy jéghideg

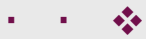
pohár, de szám nem élvezi.
Előttem lilakék színek
meg a nemlét fényévei.

Az akasztófavirágok balladája

Ha orgonák közt erre jársz a nyáron,
a dombtetőn, barát vagy idegen,
ne gúnyolódj e három jómadáron,
kik itt lengünk a sárga zsinegen:
bőrünket, nézd, a víz lemosta régen,
nyelvünk megzöldült, mint a rézgaras,
és így forgunk a korhadó kötélén,
pökhendi táncban, mint a szélkakas;
hasunk, amelybe bort tömtünk s kalácsot,
mint vén ribancmell, ráncos sárga folt,
a szívünk, mely a názáreti ácsot
sohsem dícsérte, rég a sárba folyt.
Ne röhögj ki gyalázatunkat, vándor
s ne csak mibennünk lelj bünt és hibát,
s ha majd a meggymagot kiköpöd szádból,
rebejj értünk egy Áve Máriát:
- hogy a gonosz Hold szarván el ne essen,
s az égis jusson e három zsvány,
s ruháik foltján többé ne nevesse
a grófkisasszony és az úrilány, -
de kérd reánk az Úr kegyelmét,
hogy a bitóról hófehéren
megoldja Villon árva lelkét
Krisztus nevében., -

Ámen, ámen.

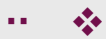
A barna rongyok hulltak már a fáról,
s át harminchárom sáros vármegyén
hárman jöttünk koldulva Flandriából:
Ythier Méchant s Colin Cayeux, meg én.
És egy nap térdig hóban állt a róna,
s a házakból követ dobtak ki ránk
s a réteken nem nőtt, csak csipkerózsa,
s deres kökénytől elkopott a szánk,
s ott röpködött a varjú is, mely újra
fülünkbe károg, itt a dombtetőn,
s mi ültünk hárman, tar bozótba bujva
s árván a ködtől megfakult mezőn.
Kislány, ki erre jársz egy jóbaráttal,
ki majd letép, te liliumvirág,
ne nézz reánk szemedben durva váddal,
de mondj értünk egy Áve Máriát:
- hogy a Tejút vizében meg ne ázzon,
s az égis jusson e három betyár,
s ott lovagoljon fenn a szivárványon,
hol nincsen úr és nincsen proletár,
és kérd reánk az Ő kegyelmét,
hogy a bitóról hófehéren
megoldja Villon árva lelkét,
Krisztus nevében,

Egy költőhöz

Ömlesztve dől a vers belőled,
mikor múzsád meglátogat.
Sebaj! Ennél jóval kevésbé
bírom kapaszkodásodat.
Jaj, dermedt szőrtüszők királya,
jaj, megfeszített figyelem
és lábujjmozgás; túl bő lére
eresztett pörkölt s meztelen
önzéstől dagadó galuskák,
jaj, harmincszoros ráadás:
a kevesebb több volna, ámde
ezt nem tudja a főszakács;
jaj, műítészeti halandzsa,
jaj, ambícióval tele-
tojt nadrág, jaj, külterjes ember,
ki nem néz soha befele;
jaj, őslénytani doktorátus,
jaj, túlzásírozott serpenyő:
tehetséges vagy. Azt reméltem,
hogy megjuhászít az idő.

(Toronto, hetvenes évek)

Ha rád gondolk...

Ha rád gondolk, vagy szám ki is mondja
neved; ha nézem homlokod, kezéd;
ha árnyékkodat meglátom - naponta
hússzor vagy százszor is, megremegek

a gyönyörtől, már vagy tizenhat éve,
s ehhez, itt kinn, a sok-sok jó barát
ölelése, az olvasók hűsége,
s hazulról, vizen, szögesdróton át

az ifjúság szerelme - érdemetlen
vagyok minderre; könny gyűlik szememben,
köhögök, nyelek, hogy elfojtsam; ennyi

boldogságot e földön senki se
igényelhet a léttől - de a „lenni”
szó minden nyelven rendhagyó ige.

(Toronto, 1982)

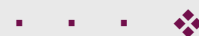

Ott ültünk a mezőn, híg őszi ködben,
s fáztunk a hült tűz szürke kormain,
míg a hold rőt lámpását felkötötte
Rouen várának lila tornyain.
S hogy lassan egyre mélyebb lett az alkony,
„nézzétek” - szóltam - „mily veres a hó”,
Ythier Méchant a kését nézte akkor,
és arra jött egy batyuzó zsidó.
Ott jött görnyedten, vénen és mi szépen
felálltunk s taplót kértünk és tüzet,
de ő a kést bámulta s zöld szemében
sötét toronyként állt a rémület.
És így végeztünk vele mind a hárman,
mondj értünk még egy Áve Máriát,
s az Úr az örök élet aranyával
fizesse meg irgalmad aranyát:
- hogy a Göncöl kocsisa fel a bakkra
vegye magához e három gonoszt,
s vad vágtában vihesse a magasba
Hozzá, ki már csupa kegyelmet oszt,
és kérd reánk az Ő szerelmét,
hogy a bitóról hófehéren
megoldja Villon árva lelkét
Krisztus nevében,

Ámen, ámen.

A vén zsidót a búzaföldbe dobtuk,
s a vén zsidó vagy száz tallért nyomott.
Aztán kocsmákba mentünk és kimostuk
a rongyainkból mind a vérnyomot.
De a zsaruk elfogtak a határban,
s rozsdába verve vittek Párisig,
bűnbánat nélkül haltunk mind a hárman,
s hasunkon, nézd, a lódarázs hízik,
szemünkkel varjak szállnak fenn az égen,
és forgunk-lengünk, mint a szélkakas,
és mellbimbóink megrohadva régen,
leestek tegnap, mint a rézgaras, -
vállunk a naptól már barnára égett
testvér, ne vess meg, mint a nagyvilág,
és mondj, ha a Montmartre-i dombra tévedsz,
értünk egy végső Áve Máriát:
- hogy Colin Cayeux lóköttő pofáját,
s Ythier Méchant-t a zsebmetszők közül
bírák, pandúrok ott fenn már ne várják,
rútul pislogva egy felhő mögül, -
de kérd reánk az Ő kegyelmét,
hogy a bitóról hófehéren
megoldja Villon árva lelkét
Krisztus nevében,

Ámen, ámen.

Halálfélelem

Tizennégy éves korom óta félek
a haláltól, mióta észrevettem,
hogy egyedül a testben él a lélek,
és külön létezése lehetetlen, -

szörnyű betegségek közt hánytorgtam
- néhány perc még, s fejemre dől a mennybolt
-
majd harcban, hajón, haláltáborokban
(ne sajnálj érte: roppant érdekes volt)

tizenhatszor halasztottam találkát
a sorssal. És hogy így vénen mi éltet?
A fény szerelme? emberek? barátság?

a föld, a fák, a vers? beszélgetések?
Vagy nyolcvan év után az tart és ápol,
hogy így nagyon borzongok a haláltól?

(Budapest, 1993)

Farkaskutya

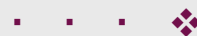
Bőszéék kutyakölykével sokáig
játszódtam, mint ki kisgyerekekkel játszik
kertünkben. Olyan okos volt! Előre
sejtette, milyen mókát várok tőle.

Versenyt futottunk - mindig megelőzött,
vagy ugrottunk (itt már ritkábban győzött),
s bukfenceztünk a fűben, én mögötte -
azt képzeltem, hogy így tart már örökre.

Ma reggel szájában többé nem hozta
a botot. Még nem gyanakodtam rosszra,
de tiszta szeme zavaros és bágyadt

volt, s könnyü fátylat szőtt benne a bánat,
mert hirtelen ráeszmélt és megdermedt,
hogy kutyának született, nem embernek.

(Budapest, 1992)

pesti szemle

...hátha valaki nem olvasta.

Bächer Iván
Népszabadság
2008. október 25.

Az utcátlan ember

Jó pár évvel ezelőtt a ma Szlovákiához tartozó Losonc remek antikváriumában leltem egy sárgult, főként magyar, kisebb részt német nyelvű broszúrákból, szabályzatokból, oktatófüzetekből, plakátokból, képeslapokból, kiskönyvekből álló paksamétára, amely alighanem egy száz évvel ezelőtt élt helyi munkásmozgalmi vezető vagy művelt szocdem hagyatékának lehetett része.

A leletben lapult a Népszava című napilap 1920. évi február 20-án, pénteken megjelent száma, amelynek mind a hat oldala vastag fekete keretben jelent meg, és így indult: "Nehéz szívvel, lesújtva és egész lelkünkben megrendülve közöljük Magyarország proletariátusával, hogy Somogyi Bélát, a Népszava felelős szerkesztőjét meggyilkolták."

Bodor Pál
Klubháló
2008. október 16.

Kisebb világkrachok idején

A „modern emberiség” egyik létezési módja a „kollektív magabizás”. Az a tudat, hogy a gyiktól megtanuljuk újránöveszteni a levágott lábunkat, az összejt az életünket hosszabbítja meg, előbb-utóbb lesz valaminő lélektani röntgen, mellyel belelátunk a szélhámos lelki bugyraiba - vagyis szüntelenül, szakadatlanul fejlődünk. Minden egyre jobb, szebb, okosabb, gyorsabb, gazdagabb lesz. Minden vírust, bacilust legyőzünk, minden olimpiai rekordot túlszárnyalunk, s akinek ez se elég, annak ott a viagra.

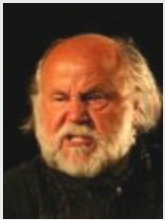
Steklács János

hvg.hu

2008. szeptember

Minden negyedik magyar funkcionális analfabéta

Miközben a fejlett világ lényegében megbirkózott az analfabetizmussal, és egy-két százalékra tehető az olvasás, a betűvetés és számolás alapjait el nem sajátítók aránya, egyre nagyobb gondot jelent a funkcionális analfabetizmus (más szóval illiteráció). „Az unióban nagyjából 20-30 százalékra tehető a funkcionális analfabéták aránya. Nálunk minden negyedik felnőtt az lehet” – becsült a hvg.hu kérésére **Steklács János**, a Magyar Olvasástársaság elnöke. Ma van az írástudatlanság elleni küzdelem világnapja.

Haumann Péter

Bársony Éva

Népszava online

2008. október 18.

Shakespeare nem fekete és fehér

Shakespeare A velencei kalmárjának tegnapi premierjével avatta fel a Centrál Színház a teátrum frissen felújított nagyszínpadát. – Két éve közéletünk főszereplője a gyűlölködés. Ma már kötelességünk erről beszélni – olvashatjuk az előadás felvezetőjében. A Centrál Színház úgy döntött, elmesél egy történetet: felvázolja a gyűlölet természetrajzát, megmutatja tarthatatlanságát, botrányos voltát, és segít megérteni, hol is a közös felelősség. A darabot Puskás Tamás rendezte, Shylock szerepében a hazai színművészet nagymestere, Haumann Péter lép színpadra. Arról kérdeztük, hogyan született meg játékában ez a nehéz és bonyolult figura.